

Wstęp

<https://doi.org/10.18778/2084-851X.09.01>

Oddajemy w Państwa ręce kolejny numer półrocznika Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Łódzkiego „TECHNE. Seria nowa”. Wątkiem przewodnim, łączącym zawarte w nim artykuły, są badania nad nowożytnymi kaplicami funkcjonującymi przy katedrach i kolegiatach. Tom otwiera tekst **Piotra Krasnego** ukazujący wieloaspektowe znaczenie pojęcia kaplicy w dobie nowożytnej. Badacz przedstawił wnikliwą analizę sposobów kształtowania bądź wydzielenia w przestrzeni świątyni tego rodzaju obiektów w dobie kontrreformacji. **Piotr Pajor** przedstawił propozycję nowej interpretacji dziejów, topografii i przekształceń kaplic dostawionych do romańskiej katedry na Wawelu, a gruntownie przekształconych w trakcie czternastowiecznej przebudowy świątyni. Równie ważną częścią tekstu stała się analiza funkcji związanych z przechowywaniem relikwii. Kaplice jako miejsca ekspozycji słynących łaskami krucyfiksów omówili we wspólnym artykule **Alina Barczyk** i **Jakub Sito**. Zagadnienie zostało zaprezentowane na przykładzie dwóch budowli z Warszawy i Łowicza, wzniesionych w XVIII stuleciu przy świątyniach kolegiackich. Szczególnie unikatowym rozwiązaniem artystycznym było obicie ścian stołecznej kaplicy karmazynową tkaniną. **Weronika Nowak** podjęła próbę scharakteryzowania form architektonicznych oraz funkcji dostawianych do kolegiat kaplic dedykowanych Najświętszemu Sakramentowi. Autorka omówiła rozwiązania artystyczne wprowadzone między innymi w Nysie i Pułtusku na tle potrydenckich prób zdefiniowania miejsca przechowywania Eucharystii. Do najważniejszych, spójnych pod względem całościowego wystroju i najsilniej nasyconych symboliką polskich świątyń z przełomu XVII i XVIII stulecia należy krakowska kolegiata św. Anny. Zagadnienie patronatu ukształtowanych w niej kaplic poddał analizie **Michał Kurzej**. Wskazał on między innymi na rezygnację z epitafiów i inskrypcji sławiących poszczególnych dobrodziejów na rzecz ujednoczenia form artystycznych i wymowy ideowej wnętrza. Tekst pióra **Jacka Kowalskiego** został poświęcony kaplicy wzniesionej przy kolegiacie w Kórniku. Poddał on analizie różnorodne funkcje, jakie pełniła ta partia kościoła, będąca

najpierw mauzoleum Górków, a następnie – sanktuarium maryjnym, w którym składano liczne wota. Ostatnie z opracowań zawartych w dziale artykułów przygotował **Jacek Czechowicz**. Badacz podjął się wyszczególnienia kolejnych faz przekształceń bazyliki w Szczepanowie – domniemanym miejscu narodzin św. Stanisława i ośrodka kultu patrona Rzeczypospolitej.

Tom zamyka część zawierająca sprawozdania z sesji naukowych oraz recenzje publikacji. Konferencję zorganizowaną z okazji dwudziestolecia istnienia stowarzyszenia Rudolstädter Arbeitskreises zur Residenzkultur, poświęconą wykorzystaniu szkła w architekturze i rzemiośle doby nowożytnej, zrelacjonowała **Alina Barczyk**. **Katarzyna Schatt-Babińska** przybliżyła przebieg obrad *Ogólnopolskiego Seminarium Prawa Ochrony Zabytków*, które odbyło się w pałacu w Lubostroniu w 2020 roku. Komunikaty dopełnia tekst **Patryka Jadcza**: recenzja monografii Pawła Migasiewicza poświęconej niezwykle cennemu polonikowi – nagrobkowi serca Jana Kazimierza znajdującemu się w paryskim kościele Saint-Germain-des-Prés. Książka stanowi cenne opracowanie zabytku ukazanego na tle szerszego kontekstu artystycznego i kulturowego, obejmującego między innymi relacje Francji i Rzeczypospolitej, dlatego jej omówieniem postanowiliśmy domknąć niniejszy wolumin czasopisma „TECHNE. Seria nowa”.

Prezentując nowy numer naszego periodyku pragniemy podziękować wszystkim naszym Autorom. Mamy nadzieję, że lektura tomu stanie się wartościowym i interesującym dopełnieniem dotychczasowego stanu badań nad zaprezentowanymi zagadnieniami.

Alina Barczyk

Sekretarz czasopisma

 <https://orcid.org/0000-0002-6596-8915>

Instytut Historii Sztuki
Uniwersytet Łódzki

Piotr Gryglewski

Redaktor naczelny

 <https://orcid.org/0000-0002-2712-2855>

Instytut Historii Sztuki
Uniwersytet Łódzki